

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΙΚΑ	13
---------------------	----

Κεφάλαιο Πρώτο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ειδικότεροι Στόχοι Αυτού του Κεφαλαίου	15
Α. Καθώς Ετοιμάζεσαι να Ασχοληθείς με την Αξιολόγηση	16
1. Γενικοί Σκοποί Αυτής της Εργασίας	16
2. Προϋποθέσεις	17
Β. Τι Είναι η Αξιολόγηση	17
1. Γενικά	17
2. Η Αξιολόγηση Ενός Προγράμματος	19
Γ. Η Θέση της Αξιολόγησης σε ένα Πρόγραμμα Εκπαίδευσης ή Κατάρτισης	20
1. Φάση Πρώτη	20
2. Φάση Δεύτερη	20
3. Φάση Τρίτη	22
Δ. Η Φιλοσοφία της Αξιολόγησης	22
1. Επιχειρήματα ΚΑΤΑ της Αξιολόγησης	22
2. Επιχειρήματα ΥΠΕΡ της Αξιολόγησης	23
Ε. Ο «Σκοπός» της Αξιολόγησης	24
ΣΤ. Το Αντικείμενο Αξιολόγησης	24
Ζ. Τα «Κριτήρια» Αξιολόγησης	24
Η. Η «Μεθοδολογία» Αξιολόγησης	25
Θ. Οι «Φορείς» Αξιολόγησης	25
I. Βασικές Αρχές στην Αξιολόγηση	26
1. Γενικές Αρχές	26
2. Αρχές, Ειδικά για την Αξιολόγηση των Εκπαιδευομένων	27
ΙΑ. Προβλήματα στην Αξιολόγηση	28
ΙΒ. Ανακεφαλαίωση – Αυτοαξιολόγηση	29

Κεφάλαιο Δεύτερο

Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Ειδικότεροι Στόχοι Αυτού του Κεφαλαίου	31
Α. Η Έννοια της Μεθοδολογίας	32
Β. «Είδη» Αξιολόγησης	32

Κεφάλαιο Τέταρτο
Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ
ΠΩΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥΣ

Ειδικότεροι Στόχοι Αυτού του Κεφαλαίου	79
A. Πρέπει να Αξιολογούνται οι Εκπαιδευόμενοι;	80
1. Επιχειρήματα ΚΑΤΑ της Αξιολόγησης των Εκπαιδευομένων.	81
2. Επιχειρήματα ΥΠΕΡ της Αξιολόγησης των Εκπαιδευομένων.	82
3. Συμπερασματικές Θέσεις.	83
B. Πότε Πρέπει να Γίνεται η Αξιολόγηση των Εκπαιδευομένων.	84
Γ. Τι Ακριβώς Αξιολογείται (Αντικείμενα Αξιολόγησης).	85
Δ. Με τι Κριτήρια Γίνεται η Αξιολόγηση.	88
E. Φορείς Αξιολόγησης των Εκπαιδευομένων	88
ΣΤ. Η Μεθοδολογία Αξιολόγησης των Εκπαιδευομένων.	89
1. Τα Είδη Αξιολόγησης	89
2. Οι Προσεγγίσεις	89
3. Οι Μέθοδοι.	90
4. Οι Τεχνικές.	90
α. Η Γραπτή Εξέταση.	90
β. Η Προφορική Εξέταση	92
γ. Το Τεστ Εκτέλεσης.	92
δ. Παρατήρηση και Αυτοαξιολόγηση	93
5. Μέσα-Υλικά-Όργανα-Πλαίσιο	93
6. Η Διαδικασία	93
Ζ. Το Γραπτό Τέστ για Διαπίστωση της Επίδοσης	94
1. Διαδικασία Κατασκευής του Γραπτού Τεστ	95
2. Οι Ερωτήσεις στο Γραπτό Τεστ	95
α. Τα Είδη των Ερωτήσεων.	95
β. Η Κατασκευή των Ερωτήσεων.	97
(I) Ερωτήσεις Παραδοσιακού Τύπου	97
(II) Ερωτήσεις Αντικειμενικού Τύπου	99
(III) Ερωτήσεις για Εργασίες ή «Projects».	102
(IV) Ερωτήσεις για Τεστ Εκτέλεσης	103
3. Ποιο Είδος Ερωτήσεων Είναι Καλύτερο;	103
4. Διόρθωση και Βαθμολόγηση του Τεστ	105
Η. Εφαρμογή των Υπολοίπων Τεχνικών Αξιολόγησης	106
1. Η Προφορική Εξέταση.	106
2. Η Παρατήρηση της Συμπεριφοράς	107
3. Η Αυτοαξιολόγηση.	107
4. Συνδυασμός Τεχνικών και Ειδών Ερωτήσεων: τό Σύνθετο Τεστ.	108
Θ. Ανακεφαλαίωση – Αυτοαξιολόγηση	108

1. «Είδη» Αξιολόγησης και «Θεωρία» Αξιολόγησης	32
2. Διάφορα Είδη Αξιολόγησης	33
α. Ομάδα Πρώτη: Είδη Αξιολόγησης για τη Φάση «ΠΡΙΝ».	36
β. Ομάδα Δεύτερη: Είδη Αξιολόγησης για τη Φάση «ΚΑΤΑ».	37
γ. Ομάδα Τρίτη: Είδη Αξιολόγησης για τη Φάση «ΜΕΤΑ».	38
3. Η «Δυναμική Αξιολόγηση».	40
Γ. Οι «Προσεγγίσεις» Αξιολόγησης	43
Δ. Οι «Μέθοδοι» Αξιολόγησης.	45
Ε. Οι «Τεχνικές» Αξιολόγησης.	48
ΣΤ. «Μέσα - Υλικά - Όργανα - Πλαίσιο» Αξιολόγησης	50
Ζ. Η «Διαδικασία» Αξιολόγησης	54
Η. Οι «Φορείς» Αξιολόγησης	59
1. Διάκριση των Καταστάσεων Αξιολόγησης	59
2. Διάκριση των Φορέων Αξιολόγησης.	59
Θ. Ανακεφαλαίωση – Αυτοαξιολόγηση	61

Κεφάλαιο Τρίτο

ΣΚΟΠΟΙ, ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Ειδικότεροι Στόχοι Αυτού του Κεφαλαίου	63
A. Ο «Σκοπός» της Αξιολόγησης.	64
1. Τι Είναι ο Σκοπός	64
2. Ποιος Είναι ο Σκοπός της Αξιολόγησης Προγράμματος.	64
3. Πώς Πρέπει να Είναι οι Σκοποί/Στόχοι	65
4. Πότε Προσδιορίζονται – Από Ποιον.	66
α. Πότε	66
β. Από Ποιον.	66
B. Τα «Αντικείμενα» Αξιολόγησης.	66
1. Τι Είναι	66
2. Πώς τα Εντοπίζουμε	66
3. Πώς Πρέπει να Είναι	68
4. Ποια Είναι τα Βασικά Αντικείμενα Αξιολόγησης σ' Ένα Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα	69
α. Έμπυχοι Συντελεστές	69
β. Μη Έμπυχοι Παράγοντες.	70
Γ. Τα «Κριτήρια» Αξιολόγησης	70
1. Τι Είναι τα Κριτήρια – Σημασία τους.	70
2. Πώς τα Εντοπίζουμε	71
3. Πώς Πρέπει να Είναι τα Κριτήρια.	71
4. Ποια Είναι Μερικά Βασικά Κριτήρια Αξιολόγησης σε Ένα Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα	72
Δ. Ανακεφαλαίωση – Αυτοαξιολόγηση	77

α. Ποια Μεθοδολογία;	128
β. Παράδειγμα	128
B. Αξιολόγηση του Περιεχομένου του Προγράμματος	130
1. Ερωτήματα – Ειδικές Διαστάσεις – Κριτήρια	131
2. Μεθοδολογία	131
α. Ποια Μεθοδολογία	131
β. Παράδειγμα	133
Γ. Αξιολόγηση του Υλικού Στήριξης των Μαθημάτων	133
1. Ερωτήματα – Ειδικές Διαστάσεις – Κριτήρια	133
2. Μεθοδολογία	134
α. Ποια Μεθοδολογία	134
β. Παράδειγμα	135
Δ. Αξιολόγηση των Χώρων Εκπαίδευσης, της Υποδομής κ.λπ.	135
1. Ερωτήματα – Ειδικές Διαστάσεις – Κριτήρια	135
2. Μεθοδολογία	136
α. Ποια Μεθοδολογία	136
β. Παράδειγμα	137
Ε. Αξιολόγηση του Συστήματος Αξιολόγησης	137
1. Ερωτήματα – Ειδικές Διαστάσεις – Κριτήρια	138
2. Μεθοδολογία	139
α. Ποια Μεθοδολογία	139
β. Παράδειγμα	139
ΣΤ. Αξιολόγηση του Σχεδιασμού, του Προγραμματισμού, της Οργάνωσης/ Διοίκησης και της Εκτέλεσης του Προγράμματος	140
1. Ερωτήματα – Ειδικές Διαστάσεις – Κριτήρια	141
2. Μεθοδολογία	141
α. Ποια Μεθοδολογία	141
β. Παράδειγμα	141
Ζ. Αξιολόγηση της Μεθοδολογίας Εκπαίδευσης-Διδασκαλίας	143
1. Ερωτήματα – Ειδικές Διαστάσεις – Κριτήρια	143
2. Μεθοδολογία	144
α. Ποια Μεθοδολογία	144
β. Παράδειγμα	145
Η. Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων του Προγράμματος	146
1. Ερωτήματα – Ειδικές Διαστάσεις – Κριτήρια	146
2. Μεθοδολογία	146
α. Ποια Μεθοδολογία	146
β. Παράδειγμα	148
Θ. Αξιολόγηση Άλλων Αντικειμένων	148
I. Ανακεφαλαίωση – Αυτοαξιολόγηση	149

ΠΩΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ

Ειδικότεροι Στόχοι Αυτού του Κεφαλαίου	111
Α. Πρέπει να Αξιολογούνται οι Εκπαιδευτές;	112
Β. Πότε Πρέπει να Γίνεται η Αξιολόγησή τους;	112
Γ. Τι Ακριβώς Αξιολογείται.	112
Δ. Με τι Κριτήρια Γίνεται η Αξιολόγηση.	114
Ε. Ποιος Πρέπει να τους Αξιολογεί;	115
ΣΤ. Η Μεθοδολογία	116
1. Είδη Αξιολόγησης	116
2. Οι Προσεγγίσεις	116
3. Οι Μέθοδοι.	117
4. Οι Τεχνικές.	117
5. Μέσα-Υλικά	117
6. Η Διαδικασία	118
Ζ. Ανακεφαλαίωση – Αυτοαξιολόγηση	118

*Κεφάλαιο Έκτο***Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ****ΠΩΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥΣ ΕΜΨΥΧΟΥΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ**

Ειδικότεροι Στόχοι Αυτού του Κεφαλαίου	120
Α. Πρέπει να Αξιολογούνται;	121
Β. Πότε Πρέπει να Αξιολογούνται;	121
Γ. Ποιοι Ακριβώς Αξιολογούνται και Πώς	121
1. Ο Επιστημονικός Σύμβουλος	122
2. Ο Συντονιστής του Προγράμματος	123
3. Ο (η) Γραμματέας	123
Δ. Ανακεφαλαίωση – Αυτοαξιολόγηση	124

*Κεφάλαιο Έβδομο***Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ****ΠΩΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΜΗ ΕΜΨΥΧΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ**

Ειδικότεροι Στόχοι Αυτού του Κεφαλαίου	126
Α. Αξιολόγηση των Σκοπών και Στόχων του Προγράμματος	127
1. Ερωτήματα – Ειδικές Διαστάσεις – Κριτήρια	128
2. Μεθοδολογία	128

**ΠΩΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΜΕ ΚΑΙ ΠΩΣ ΑΞΙΟΠΟΙΟΥΜΕ
ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ**

Ειδικότεροι Στόχοι Αυτού του Κεφαλαίου	151
Α. Πώς Παρουσιάζουμε τα Αποτελέσματα της Αξιολόγησης	151
1. Οι Τρόποι Παρουσίασης	152
2. Η Έκθεση Αξιολόγησης	153
α. Η Έκθεση Προόδου	153
β. Η Τελική Έκθεση	153
Β. Πώς Πρέπει να Αξιοποιούνται τα Αποτελέσματα	156
Γ. Ανακεφαλαίωση – Αυτοαξιολόγηση	156

Κεφάλαιο Ένατο

**Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ
ΠΩΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕ ΜΙΑΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ**

Ειδικότεροι Στόχοι Αυτού του Κεφαλαίου	160
Α. Γιατί να Αξιολογήσουμε την Αξιολόγηση	160
Β. Πώς γίνεται η «Αξιολόγηση της Αξιολόγησης»	161
Γ. Τα «Σφάλματα» στην Αξιολόγηση	162
1. Ποια Είναι τα Σφάλματα	162
α. Σφάλματα Μεθοδολογίας	162
β. Σφάλματα Εκτίμησης	164
2. Πώς Μπορείς να τα Αποφεύγεις	164
Δ. Ανακεφαλαίωση – Αυτοαξιολόγηση	165
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	166
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΝΟΜΑΤΩΝ	167
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΡΩΝ-ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ	168
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	170
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	173
— Οι Ορθές Απαντήσεις στα Τεστ Αυτοαξιολόγησης	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	173
— «Έντυπα» Αξιολόγησης	

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

1. Η θέση της αξιολόγησης στις διάφορες φάσεις ενός εκπαιδευτικού προγράμματος	21
2. Σχηματική παράσταση της έννοιας και του περιεχομένου της «μεθοδολογίας αξιολόγησης».	33
3. Η «παραδοσιακή αντίληψη» περί αξιολόγησης προγράμματος	40
4. Το «σύστημα»: Η δυναμική αντίληψη της αξιολόγησης	41
5. Διαγραμματική παρουσίαση των γενικών μεθόδων αξιολόγησης	46
6. Διαγραμματική παρουσίαση των τεχνικών αξιολόγησης	49
7. Ταξινόμηση μέσων, υλικών ή οργάνων αξιολόγησης	51
8. Διαγραμματική παρουσίαση των κύριων μέσων αξιολόγησης	52
9α. Σχηματική παράσταση ανάλυσης του αντικειμένου αξιολόγησης (θεώρηση Α)	67
9β. Σχηματική παράσταση ανάλυσης του αντικειμένου αξιολόγησης (θεώρηση Β)	67
10. Ομάδες παραγόντων από τους οποίους αντλούνται τα κριτήρια αξιολόγησης ενός προγράμματος	72
11. Αδρή αντιστοίχιση σκοπών/στόχων, κατατάξεων των αντικειμένων αξιολόγησης και μέσων/τεχνικών για την αξιολόγησή τους	87
12. Οι διάφορες τεχνικές εξέτασης για διαπίστωση της επίδοσης	91
13. Είδη ερωτήσεων σε ένα γραπτό τεστ	96
14. Παράδειγμα κατασκευής παραδοσιακής ερώτησης και αντιστοίχησης με ειδικό διδακτικό στόχο	97
15. Ομαδοποίηση των κριτηρίων αξιολόγησης των εκπαιδευτών	115
16. Ομαδοποίηση των σφαλμάτων εκτίμησης	164

17. Αξιολόγηση της εκπαιδευτικής–διδασκτικής μεθοδολογίας: Αλληλουχία Ερωτημάτων, Διαστάσεων, Κριτηρίων.	144
18. Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του προγράμματος: Αλληλουχία Ερωτημάτων, Διαστάσεων, Κριτηρίων.	147
19. Πιθανοί χρήστες και πιθανές χρήσεις των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης	157
20. Ερωτήματα – κριτήρια για «μετα-αξιολόγηση».	163
21. Τι «έντυπα» ερωτηματολόγια μπορείς να φτιάξεις.	172

